

Lýkovec vonný

Daphne cneorum L.

Stupeň ohrožení: C1

syn.: *Thymelaea cneorum* (L.) Scop., *Daphne odorata* Lam.

POPIS

Vždyzelený nízký keřík, 10-40 cm vysoký, s dlouhými, poléhavými, tenkými větvemi na konci vystoupavými. Větve jsou kořenující, v mládí hustě pýřité, ve stáří olysalé. Velmi úzké kožovité listy jsou nahloučené na konci větévek, jsou neopadavé, přisedlé, úzce kopinaté až úzce obkopinaté, 1,0-1,5 cm dlouhé, na vrcholu zaokrouhlené, sytě zelené, lysé. Vonné květy v koncových 4-10 květních svazečcích, červeně růžové až fialově růžové, vzácně bílé, poměrně drobné, se rozvíjejí až po vyrašení nových listů. Plodem je zasychající červenohnědá peckovice až do doby zralosti uzavřená v češuli, semena černohnědá, asi 4 mm v průměru.

EKOLOGIE

Druh roste ve světlých suchých doubravách a teplomilných a reliktních borech, na výslunných lesních okrajích a trávnicích v blízkosti lesa. Upřednostňuje písčité, vysychavé, provzdušněné, zásadité až mírně kyselé půdy od nížin až do hor (na vápencích a dolomitech). Na příhodných biotopech vytváří rozsáhlé porosty, díky schopnosti zakořeňování poléhavých větví.

Je to dřevina teplomilná, ale v ČR se nachází zejména na severních a severozápadních expozicích (72 %) a v rozpětí nadmořských výšek 170-460 m, dle záznamů běžně 100 až 400 m n. m., většina lokalit leží v 1.-4. lesním vegetačním stupni, nejčastěji ve 2. LVS.

Druh se v ČR vyskytuje velmi zřídka, jeho výskyt byl zaznamenán ve 3 třídách fytocenologického systému, přičemž více než 70% záznamů pochází ze třídy *Festuco-Brometea*, ze svazu *Bromion erecti*. Častěji se vyskytuje také ve třídě *Querco-Fagetea*, zejména ve svazu *Quercion pubescenti-petraeae*.

ROZŠÍŘENÍ

Evropský druh se subatlanticko-submediteránním rozšířením, od Španělska po západní Ukrajinu. V ČR se vyskytuje velmi vzácně v teplejších oblastech státu, převážně v pahorkatinách, ve světlých suchých doubravách a teplomilných a reliktních borech, dnes již jen asi na dvaceti lokalitách.

PŘÍČINY OHROŽENÍ

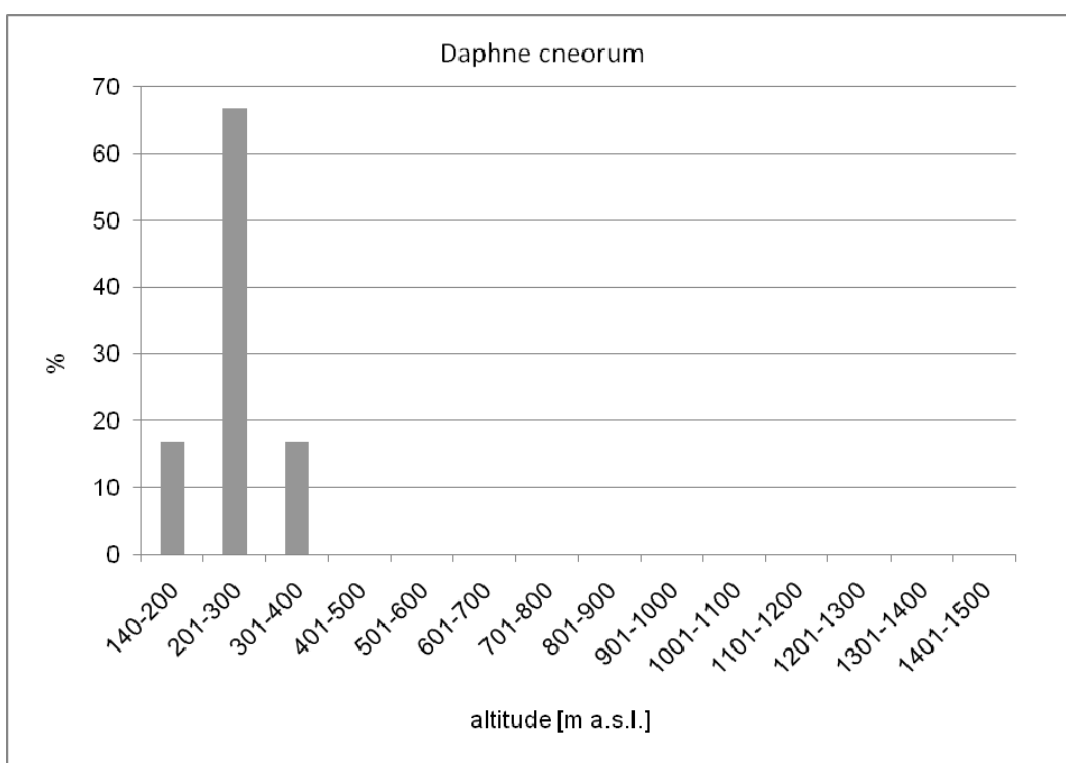
Druh v posledních desetiletích silně na ústupu úbytkem vhodných biotopů. Je ohrožen také vykopáváním nezodpovědnými zahrádkáři, neboť je velmi dekorativní ve skalkách. Ze zákona v ČR kriticky ohrožený druh. Chráněn je i v Maďarsku a Švýcarsku.

SEZNAM LITERATURY

- AMBROŽ J., 1949. *Jihočeská říčka Dračice, zajímavé refugium horských rostlin*. Čs. Bot. Listy, Praha, 235-38.
- ČVANČARA A., 1992. *Thymeleaceae*. In: SLAVÍK B. (ed.). *Květena České republiky* 3. Academia, Praha.
- DOMIN K., 1942. *Prodromus květeny mšenské*. *Acta botanica bohémica*, vol. XIII (1941). A. Lapáček, Praha.
- DOMIN K., 1942. *Lýkovec vonný (Daphne cneorum L.) a jeho ochrana*. *Věda Přír.* 20: 196–198
- GRULICH V., 1996. *Ohrožené druhy rostlin v Národním parku Podyjí*. *Příroda*, Praha, pp. 639–659.
- GRULICH V., 2012. *Red List of vascular plants of the Czech Republic, 3rd edition*. *Preslia* 84: 631–645.
- HADINEC J., LUSTYK P., PROCHÁZKA F., 2002. *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae I*. In: *Zprávy České botanické společnosti* 37/1: 51-105, Praha
- HADINEC J., LUSTYK P., PROCHÁZKA F., 2003. *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae II*. *Zprávy České Botanické Společnosti*, Praha, 38:217-288, Praha.
- HOLUB J., 2000. *Černá listina vymizelých taxonů květeny České republiky a Slovenské republiky*. *Preslia* 72: 167-186.
- HOLUB J. & PROCHÁZKA F., 2000. *Red list of vascular plants of the Czech Republic - 2000*. *Preslia* 72: 187-230.
- HROUDA L., MANDÁK B., HADINEC J., 1996. *Materiály k flóře Kokořínska a Mělnicka*. *Příroda* 7: 7-109.
- JAKUBKOVÁ M., 1997. *Biologie, ekologie a rozšíření Daphne cneorum L. na Moravě*. DP, PŘF MU Brno.
- KLEINOVÁ H., 2010. *Mapování výskytu kriticky ohroženého druhu lýkovce vonného (Daphne cneorum)*. Závěrečná zpráva k projektu Ochrana biodiverzity č. 111011.
- KNÍŽETOVÁ L., PECINA P., PIVNIČKOVÁ M., 1987. *Prověrka maloplošných chráněných území a jejich návrhů ve Středočeském kraji v letech 1982-85*. *Bohemia centralis* 16: 7-262
- KOBLÍŽEK J., SUTORÝ K., ŘEPKA R., UNAR J., ONDRÁČKOVÁ S., 1998. *Floristická charakteristika vybraných lokalit širšího okolí energetické soustavy Dukovany-Dalešice*. *Přírodovědný sborník Západomoravského muzea v Třebíči* 37: 1-99
- KUBÁT K., MACHOVÁ I., 2008. *Floristický kurz Severočeské pobočky ČBS ve Štětí 2006*. Severočes. Přír., Litoměřice, 39.
- KŮRKOVÁ I., 2002. *Některé botanické nálezy východně od Mělníka*. *Muzeum a současnost*, Rožtoky, ser. natur., 16/2002.
- PROCHÁZKA F. (ed.), 2001. *Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000)*. *Příroda* 18: 1-166.
- ÚRADNÍČEK L., MADĚRA P., TICHÁ S., KOBLÍŽEK J., 2010. *Woody plants of the Czech Republic*. *Lesnická práce*, Kostelec nad Černými lesy,
- VELÍČKA M., 1999. *Výzkum a záchrana genofondu autochtonní dendroflory severní Moravy a Slezska*. *Příroda* 15: 105-120:

Výskyt podle nadmořské výšky

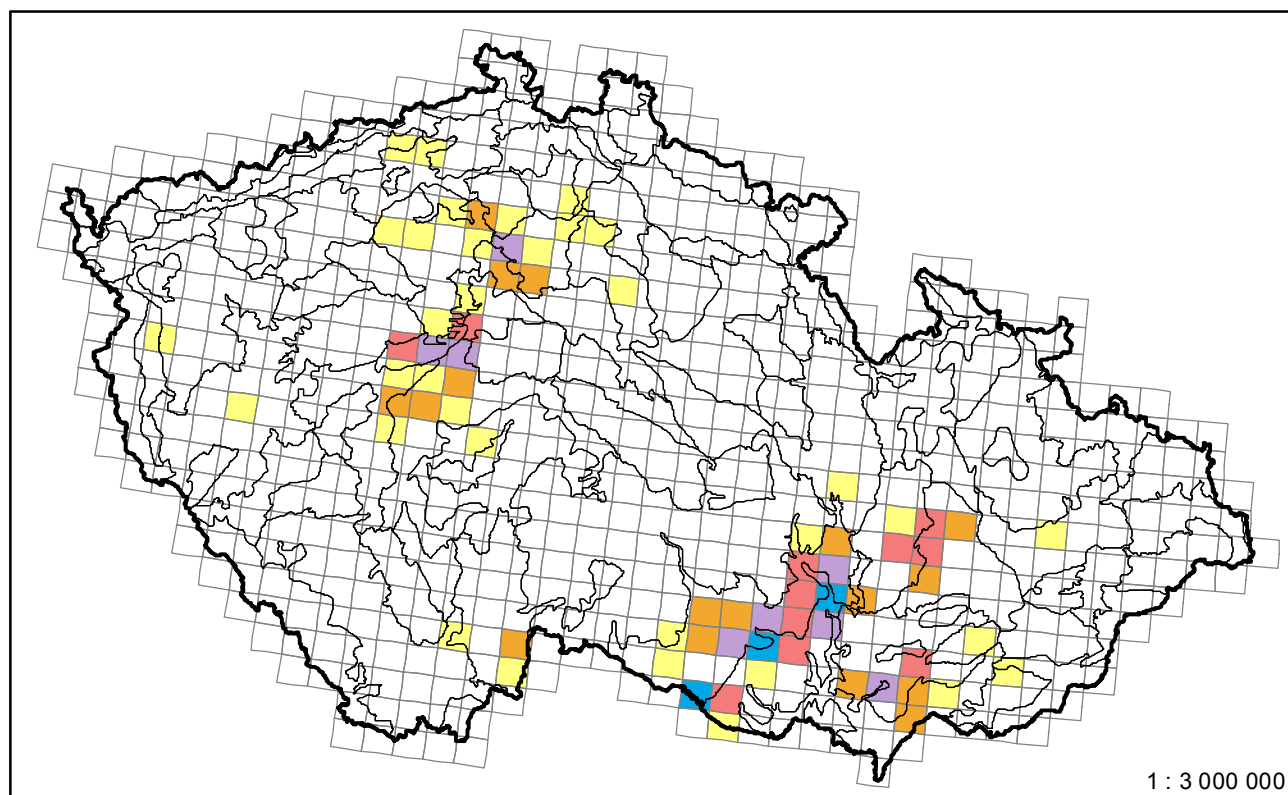

Výskyt podle SLT

	extreme			acid				trophic						humus enriched			water enriched			gleying			wet		turf
	X	Z	Y	M	K	N	I	S	F	C	B	W	H	D	A	J	L	U	V	O	P	Q	T	G	R
9																									
8																									
7																									
6																									
5																									
4																									
3																									
2													1												
1										4															
0																									

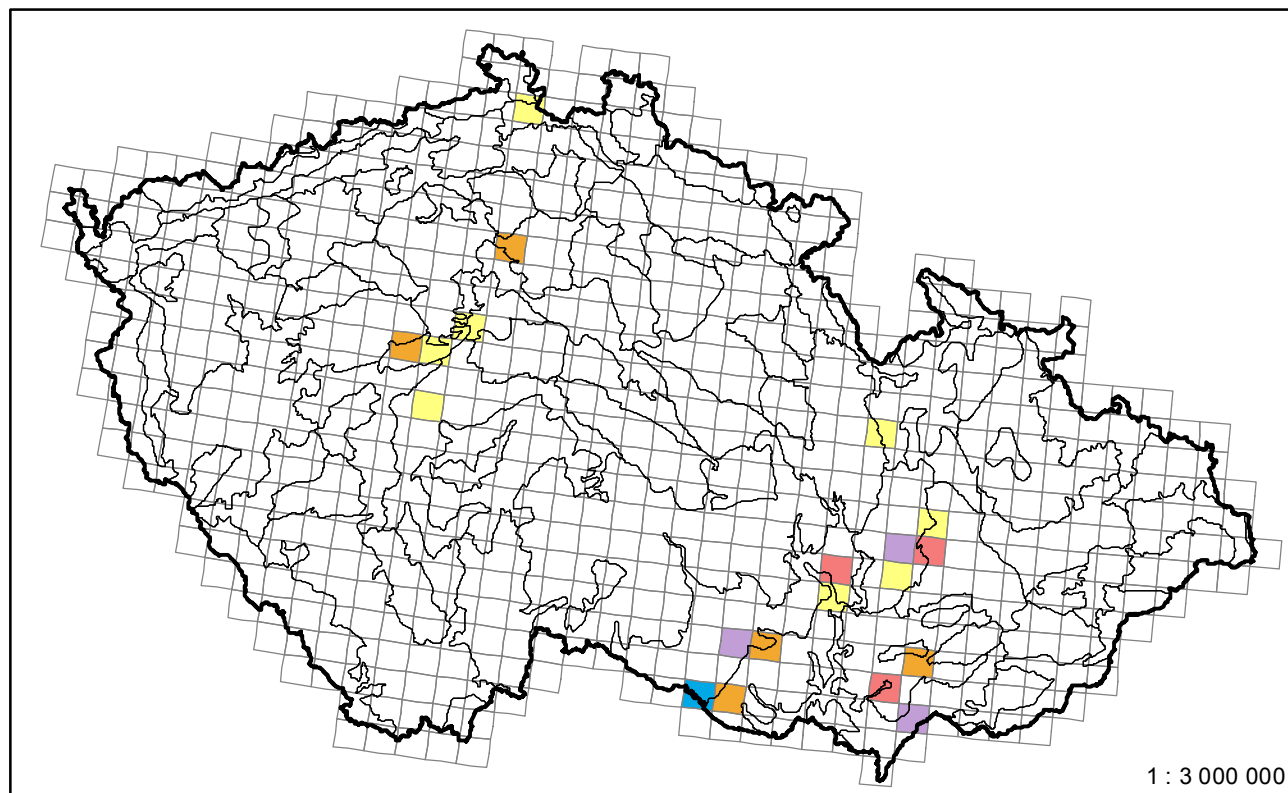

Výskyt do roku 2000

počet lokalit 1 - 2 3 - 5 6 - 10 11 - 16 17 - 21

Výskyt po roce 2001

počet lokalit 1 2 - 3 4 - 5 6 - 7 9